

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Divortiis. Titvlvs XIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

Clemens a 111. Papa Florentino Epi-

CAP. VI.

Vldetur b nobis: [1 & infra.] Quod parentes suorum ad matrimonium conjugendum veldirimentum admittant, tam antiqua consuetudine, quam legibus approbatus. Ideo enim maxime parentes, & si defuerint, parentes proximiores, admittuntur: quoniam unusquisque suam generaliam cum testibus & chartis, tum etiam ex recitatione maiorum seire laborat: qui enim melius recipi debent, quam illi, qui melius sciunt, & quorum est interesse. ita ut si non interfuerint, & consensum non adhibuerint, secundum leges nullum fiat matrimonium? Quod vero legitur a pater non recipiatur in causa filii, nec filius in causa patris, in criminalibus causis & contradiabus verum est. In matrimonio vero coniungendo & disjungendo ex ipsius coniugii proutativa, & quia favorabilis res est, congrue admittuntur.

[1 Quod secundo quam contra prohibitionem ecclesie duxit, non sit uxor, etiam si primam non haberet desponsatam. Nam quod contra interdictionem & iram ecclesie factum est, ratum non haberi tanquam inordinatum, tam diu quam humana legit actio- ritate proclamatur. Quis igitur ea quam inordinat superdicit prohibitionem renitente uxor non est, cogendus est contrahere, quomodo iuravit & desponsavit, atque ex ea prolem genuit: ut iuramento religio non suspendatur, & filii ad inuicem conseruetur promissa, & proles in cultu Dei natiua & educetur, & alii exinde occasione peccandi, & alia decipiendi, esse non valeant.]

CAP. IV.

Inusta desponsata, postea sponte cognita, contra matrimonium auditur.

Idem.

INsuper d adiecit, quod aliquis cum quadam innubili puella contraxit: qua tandem status metas attingens, ab illo pluries cognita, contra matrimonium proclamavit, asserens se semper ab initio dissentisse, quod per testes probat fama, & conversatione praeteritos. In hoc itaque casu sentimus, quod aduersus matrimonium audiri non debet, quae ante cognitionem sui legitimum annum attingens, cum potuit, minime reclamavit, sicut enim ante legitimum consensum (qui in duodecimo anno spectatur) potuit dissentire, sic postquam legitimum tempore accedente semel etiam copula carnali consentit, ex rati habitatione sibi super hoc silentium non ambigitur indixisse e.

CAP. V.

Repellitur accusans matrimonium propter quosdam Innocentius III. Archiepiscopus, Proposito & Priori sancta Maria de Alban.

Significante q M. de Canula b nostro est Apostolatus declaratum, quod cum N. duxisset legitime in uxorem, S. mater ipsius nisi est matrimonium accusare, ut ab eo pecuniam extorqueret: & licet intellectus suo praeva non possit opera respondere, nihilominus vult habere pecuniam, ut ab accusatione desistat.

Cum igitur non sit malicia hominum indulgendum: mandamus, quatenus si est ita, ipsam ab accusatione matrimonii repellentes, eidem super hoc silentium imponatis.

a al. Clemens Papa Florentino Episcopo, al. Calestinus Papa Florentino Episcopo, al. Calestinus III. &c. b Cap. i. tit. de matr. contr. interd. eccles. celebr. in 1. comp. referi Grat. sine Palen 31. q. 8. c. 2. & Vid. Lanfranc. de Oratio in cap. quantam contra sup. de proba. & Specul. tit. de teste 5. i. d. Ca. 3. eod. tit. in 1. comp. e indu. diff. f. de Alban. Iamuan. g. Ca. 2. eod. tit. in 1. comp. h. Camilla. al. Camilla. al. Casula.

Repellitur ab accusatione matrimonii, qui denunciant, re laecus, nisi denunciationem probabilem quorundam, qui non va didicisse, & quod non est peccatum malitiam.

Idem. Vm 4 in ma diceci: & infra. Si ueri malitiam tractum matrimonium aliquis apparet, cum non proderit in publicum, quodam modo in eadem consuetudinem in ecclesia edoceri, ut non sua debeat accusationis admitti, merito quorundam per quo sic duximus distinguendum, quod denunciationis praemissa is, qui iam consensum extra dioecesim exhibebat, vel alias denunciant, tuit ad eius notitiam peruenit, utpote si in illius raris fervore laborans, sanz mentis perturbatio, vel in annis tam tenetis confituit, quod ad apprehensionem talium, eius aetate sufficere non valuit, aia causa legitima fuerit impedius: eum aucto debet audiri. Alioquin cum rationabiliter probatur, quod denunciationem publice factam non fecerit, quod denunciationem publice factam non fecerit, est proculdubio repellendus. Nil propter iuramento, quod postea didicerit, & procedat, iam si didicisset ab illis, qui denunciant, non exhiberant, claudi non debet eidem admitti, quoniam etiam ab impetitione huiusmodi impeditur, nisi contra illos excluderet, si tamen unum vel plures, cum culpabilis non existat.

DE DIVORTIIS

TITVLVS XIX.

CAP. I.

Homicidium necessarium non preuat conjugii, sed in uxoribus conjugii fit.

Ex Concilio apud Wormaciam. Si qua mulier f in mortem mariti sui conuulsata est, & ipsa aliquem illorum se obdormit occiderit: potest ipse post mortem uxoris maritaliam ducere: ipsa autem indistincta parantibus que spe conjugii fiet subijeta.

CAP. II.

Coniuges propter alterius crimin non separantur, nisi fuerint fornicatores: & tunc ducatur conjugium in eam legem.

Alexander III.

QVasi v g a nobis: [1 & infra.] Non in rebus, quae religionem, quod mulier pro furto ipsa dicitur ab eo separari non debet. Verum si conjugium in infidelitatis maleficium traxerit, a viro potest separari ita quod ei nubere alii non licebit: quia licet separatus semper tamen conjuges erunt. In viuis quoque personis lententia forma seruetur.

[1 Virum mulier pro laetitia aut quolibet alio crimine suo debeat separari, & alii nubere, & de uero iuramento sufficit, & uirum pro quolibet flagitio postea a conjugio separari, nisi sibi legitime matrimonium copularet.]

CAP. III.

Vir non potest dimittere uxorem sine iudicio ecclesie, nisi...

a Cap. i. eod. tit. in 1. comp. alia per hoc dicit, per sponsal. e. cum in tua. b al. tit. e. quod dicitur. c per de materia huius tit. vid. Thomey lib. 4. Sentent. dist. 1. per Sylvesterum in summa verbo divorcium. e. Wormacian. d. Vermetus. f. Ca. i. eod. tit. in 1. comp. g. Ca. 2. eod. tit. in 1. comp. & post Conc. sub Alex. III. p. 11. c. 1. quod dicitur. h. Sotum 4. Sent. dist. 37. q. 1.

Vrbanus III. Florentino Episcopo.

De illa a, que viro suo labente in heresim, ipsius confortium sine iudicio ecclesie declinavit, videtur nobis, quod mulier...

CAP. VII.

Utrum ab heretico non dissolvatur altera conjugum fidelium in heresim lapsa...

Innocentius III. Ferrariorum Episcopo.

Quanto te h novimus in canonico iure peritum: sane tua F. intimavit, quod altero conjugum ad heresim transeunte...

CAP. IV.

Utrum ab heretico non dissolvatur altera conjugum fidelium in heresim lapsa...

Idem.

Quidam de quibusdam uxore sua sine iudicio ecclesie dimissa, pro eo quod suggestum sibi fuerat...

CAP. V.

Utrum ab heretico non dissolvatur altera conjugum fidelium in heresim lapsa...

Idem.

Utrum de ius accepimus, quod y. quandam duxit uxorem, qui paucis temporibus fuere concordēs...

CAP. VI.

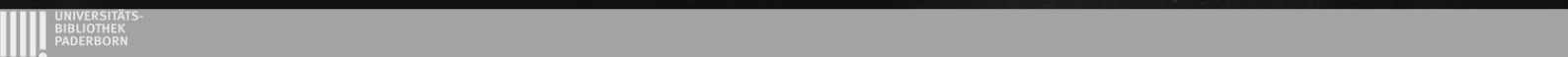
Utrum ab heretico non dissolvatur altera conjugum fidelium in heresim lapsa...

Utrum ab heretico non dissolvatur altera conjugum fidelium in heresim lapsa...

CAP. VIII.

Utrum ab heretico non dissolvatur altera conjugum fidelium in heresim lapsa...

a d. d. d. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

dimittit secundam, & adhuc in prima repudiata, etiam si repudiata cum alio contraxisset: si fornicata fuisse, hoc tenet.

Idem Tiberiadem. a. Episcopo.
Gaudemus in Domino: [1 & infra.] Vtrum pagani uxores accipientes in secundo vel tertio, vel ulteriore gradu sibi conjunctas, sic conjuncti debeant post conversionem suam infirmam remanere, vel ab invicem separari, edoceri per scriptum Apostolicum posthabet. Super quo taliter respondemus, quod cum sacramentum conjugii apud fideles & infideles existat, quemadmodum offendit Apostolus: dicens: Si quis frater infidelem habet uxorem, & in premissis gradibus a pagano quoad eos matrimonium licite sit contractum, qui constitutionibus canonicis non ardeant: (quid enim ad nos, secundum Apostolum de eundem, de his qui foris sunt, iudicare?) in favorem perstrim Christianarum religionis & fidei, a cuius perceptione per uxores in detrimendum viri, possunt facile revocari: fideles huiusmodi matrimonialiter copulari libere possunt, & licite remanere conjuncti, cum per sacramentum baptismi non solvantur conjugia, sed crimina dimittantur. Quia vero pagani circa plures infirmas feminas adfectum dividunt conjugalem, utrum post conversionem omnes, vel quam ex omnibus retinere valeant, non immerito dubitatur: [2 & infra.] Verum absonum hoc videtur, & inimicum fidei Christiane, quoniam ab initio una coela in unam foeminam sic conversa: & scriptura divina testatur, quod propter hoc reliquit homo patrem & matrem, & adheret uxori suae, & erunt duo in carne una: non dixit tres vel plures: sed duo: nec dixit, adheret uxori: sed uxori: [3 & infra.] Nec ulli unquam licuit infirmam plures uxores habere, nisi cuius divina revelatione concessum, quae mox quandoque, interdum etiam fas censetur: per quam sicut iacob a mendacio, Israelita a furto, & Samson ab homicidio, sic de Patriarcha & alii viri iusti, qui plures leguntur simul habuisse uxores, ab adulterio excusantur. Sanè veridica haec sententia probatur etiam de testimonio veritatis stantis in Evangelio: Quicumque dimiserit uxorem suam ob fornicationem, & aliam duxerit, moechatur. Si ergo uxore dimissa, deest illa de iure non potest, fortius & ipsa retinetur: per quod evidenter apparet pluralitatem in utroque sexu, cum non ad impari iudicentur, circa matrimonium repudiandum. Qui autem secundum ritum legitimum repudiavit uxorem, cum tale repudium veritas in Evangelio reproba-verit, nunquam ea vi-vente licite poterit aliam etiam ad fidem Christi conversam habere, nisi post conversionem ipsius, illa renuat cohabitare cum ipso, aut etiam si consentiat, non tamen absque contumelia creatoris, veluti eam pertrahat ad mortale peccatum: in quo casu restitutionem petenti, quamvis de iniusta spoliatione constaret, restitutio negaretur: quia secundum Apostolum g. frater aut soror non est huiusmodi subiectus servituti. Quod si conversum ad fidem, & illa conversa separatur, antequam propter causas praedictas legitimam illi ducatur uxorem, eam recipere compellitur. Quamvis quoque secundum Evangelicam veritatem, qui duxerit dimissam, moechatur: non tamen dimissor poterit obijcere fornicationem dimissa, pro eo, quod nuptialiter post repudium, nisi alias fuerit fornicata.

[1] Et in potentia virtutis ipsius, & patri hominum, a quo est omne datum optimum & omne donum perfectum, ubi gratiarum existimus auctores: quod sicut nobis tua littera intimasti diebus istis novissimis, ille qui non vult mortem peccatorum, sed ut magis

a Tiberiadem. b Cap. 2. eod. tit. in 3. compilat. c 1. Corin. 7. d 1. Corin. 4. e Genes. 2. & 3. f Matth. 19. & Luca 10. g 1. Corin. 7.

conversarum & uxoris, ut ad Conversionem convertentium, non erant infirmas, & quoniam uxores accipientes in secundo, vel ulteriore gradu sibi conjunctas.

[2] Quia vero tam Patricius quam alii post conversionem contrarium apparet in Evangelio vel lege peccatorum: ut patet sub premissis canonicis infirmam post conversionem, quoad plures uxores, quoniam comparationem leguntur in scripturis non distitit, & ita Patricius in compendioso libro Christianorum pagani, conjugiorum pluralitate quoad plures uxores non distitit, & ita Patricius in compendioso libro Christianorum pagani, conjugiorum pluralitate quoad plures uxores non distitit. Licet autem de his qui foris sunt, volentes tamen tunc te quam alio super hanc materiam, & quod veritas pravitas falsitas, sine dubitatione quoad istam quid.

CAP. IX.
 Non licet nullam fratris in concubina ducere, si de illa separata est, nisi adter ecclesia dispense.

Idem Livorno. Episcopo, & eiusdem Episcopi fratri.

Deus a quocumque fratris in concubina ducere, si de illa separata est, nisi adter ecclesia dispense. Idem Livorno. Episcopo, & eiusdem Episcopi fratri. Deus a quocumque fratris in concubina ducere, si de illa separata est, nisi adter ecclesia dispense. Idem Livorno. Episcopo, & eiusdem Episcopi fratri. Deus a quocumque fratris in concubina ducere, si de illa separata est, nisi adter ecclesia dispense.

DE DONATIONIBUS INTA- rum & uxorem, & de dote post- vortium restituenda.

TITULUS XX.

CAP. I.

Separato licite matrimonio, si quis in concubina ducere, si de illa separata est, nisi adter ecclesia dispense.

Ex Concilio habito apud Vienne.

Mulieres cum de pro aliqua licita causa propter viros fuerint separatae, totam dote quam accipimus sibi reddat.

CAP. II.

Soluta matrimonio regitur vir dotei restituere, si non dotei qua communiter ea obvenit.

Vrbano III. Decano, canone & episcopo.

Significavit P. mulier, quod si H. quocumque fratris in concubina ducere, si de illa separata est, nisi adter ecclesia dispense. Idem Livorno. Episcopo, & eiusdem Episcopi fratri. Deus a quocumque fratris in concubina ducere, si de illa separata est, nisi adter ecclesia dispense.

a Cap. 3. eod. tit. in 3. compil. b in 3. compil. c ad 1. in 3. compil. d Quia dicitur esse in Livorno. eod. tit. in 3. compil. e Quia dicitur esse in Livorno. eod. tit. in 3. compil. f Quia dicitur esse in Livorno. eod. tit. in 3. compil. g Quia dicitur esse in Livorno. eod. tit. in 3. compil.

